

Pk-yrittäjäbarometri

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

Esipuhe

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raporteina.

Valtakunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään koko pk-sektorin näkökulmasta ja myös päätoimialoittain teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna. Alueraporteissa kehitystä verrataan erityisesti kyseisen alueen yritysten ja koko maan välillä.

Syksyn 2015 Pk-yritysbarometri perustuu 6520 pk-yrityksen edustajan vastauksiin. Se kuvaa siten kattavasti suomalaisten pk-yritysten käsityksiä taloudellisen toimintaympäristön muutoksista sekä yritysten liiketoimintaan ja kehitysnäkymiin vaikuttavista tekijöistä.

Tässä raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia, kasvua ja uusiutumista, kansainvälistymistä, kehittämistarpeita ja -esteitä, rahoitusta sekä toimintaympäristön kehitystä. Ajankohtaisilla kysymyksillä on tällä kertaa selvitetty digitaalisuutta liiketoiminnassa.

Tiivistelmä

Suhdannenäkymät

Suomen pk-yritysten suhdannenäkymät ovat kehittyneet myönteisesti kevään 2015 pohjalukemista. Koko maan pk-yrityksistä 29 % arvioi suhdanteiden paranevan ja 19 % huononevan (saldoluku 9 %). Edellisellä mittauskierroksella saldoluku oli -6 %. Myös Etelä-Pohjanmaan alueella suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on noussut keväästä 2015 selvästi ja hieman koko maata selvemmin (-12 % => 0 %).

Etelä-Pohjanmaan alueen suhdannenäkymät henkilökunnan määrän suhteen ovat saldoluvun perusteella hieman heikommat kuin keväällä 2015. 13 % alueen pk-yritysten edustajista arvioi henkilökunnan määrän olevan vuoden kuluttua tämän hetkistä suurempi ja 16 % arvioi henkilökunnan määrän olevan pienempi, saldoluksi muodostuu -3 %. Koko maassa näkymät ovat kohentuneet keväästä saldoluvun ollessa 4 %.

Kasvuhakuisuus ja uusiutuminen

Koko maan pk-yrityksissä on eniten ja lähes yhtä paljon mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä (35 %) sekä asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä (34 %). Yritystoiminnan loppumista ennakoi 4 % pk-yrityksistä. Etelä-Pohjanmaan alueella suurin ryhmä muodostuu asemansa säilyttämään pyrkivistä pk-yrityksistä (41 %). Kasvua mahdollisuuksien mukaan hakevia yrityksiä on vähemmän (32 %). Yritystoiminnan loppumista alueella ennakoi 5 % vastaajista. Investoinnit ja henkilöstön koulutus ovat koko maan ja Etelä-Pohjanmaan alueen pk-yrityksissä eniten käytettyjä uusiutumiseen liittyviä toimia.

Kehittämistarpeet ja -esteet

Pk-yritykset näkevät koko maassa ja alueella eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä. Seuraavaksi merkittävimmät kehittämistarpeet ovat yhteistyössä, verkottumisessa ja alihankinnassa sekä henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa. Etelä-Pohjanmaan alueella yleinen suhdannetilanne/taloustilanne nähdään pahimpana kehittämisen esteenä (30 %), kuten myös koko maassa (31 %).

Toimintaympäristö

Koko maan ja Etelä-Pohjanmaan alueen pk-yritysvastaajat ovat toimintaympäristöön liittyvistä osatekijöistä tyytyväisimpiä tietoliikenneyhteyksien sekä toimitilojen ja tonttien saatavuuden kehitykseen. Heikoimmat arviot saavat koko maassa ja alueella elinkeinopolitiikan kehitys kokonaisuudessaan sekä sopivan työvoiman saatavuus yritykselle.

Yrittäjyysilmapiiriä kuvaavista osatekijöistä kansalaisten suhtautumisen yrittäjyyteen arvioidaan koko maan ja Etelä-Pohjanmaan pk-yrityksissä kehittyneen positiivisimmin viimeisen kahden vuoden aikana. Oma kokemus yrittäjyydestä sekä julkisen vallan toiminta yrittäjyyden edistämiseksi niin valtakunnallisella kuin alueellisellakin tasolla ovat sen sijaan osatekijöitä, joiden arvioidaan kehittyneen eniten huonompaan suuntaan.

Sisällys

ESIPUHE.....	2
TIIVISTELMÄ.....	3
SISÄLLYS.....	4
1. JOHDANTO.....	5
1.1 Barometri.....	5
1.2 Aineisto.....	6
2. YRITYSTEN OSUUDET TOIMIALOILLA.....	7
3. YRITYKSET JA TYÖLLISYYS.....	8
4. PK-YRITYSTEN SUHDANNENÄKYMÄT.....	9
5. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS JA UUSIUTUMINEN.....	12
6. PK-YRITYSTEN KANSAINVÄLISTYMINEN.....	14
7. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISTARPEET.....	16
8. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET.....	17
9. PK-YRITYSTEN RAHOITUS.....	21
10. DIGITAALISUUS LIIKETOIMINNASSA.....	24
11. PK-YRITYSTEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	26
FINNVERA OYJ:N JA TOIMIPISTEIDEN YHTEYSTIEDOT.....	28
TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN JA ELY-KESKUSTEN YHTEYSTIEDOT.....	29

Pk-yritysbarometri, syksy 2015, alueraportti

Pk-yritysbarometri, syksy 2015

Alueraportti, Etelä-Pohjanmaan ELY

1. JOHDANTO

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raporteina.

1.1 Barometri

Pk-yritysbarometrissä on selvitetty suomalaisten pk-yritysten mielikuvia yleisestä suhdannekehityksestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Lisäksi on tiedusteltu muun muassa yrityksen kasvuun, kansainvälistymiseen ja rahoitukseen liittyvistä tekijöistä.

Otantalähteenä on käytetty seuraavia tietolähteitä: 1) Tilastokeskuksen toimialaluokitus TOL 2010, 2) Taloustutkimus Oy:n tutkimusrekisteri, 3) JM Tieto Oy, Päättäjät ja Vaikuttajat -tietokanta ja 4) Suomen Yrittäjien jäsenrekisteri. Osoitelähteistä otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, koluokka ja sijainti.

Vastaajajoukon muodostaa 6520 kohderyhmän vaatimukset täyttävää pk-yrityksen edustajaa. Tiedonkeruumenetelmänä on käytetty internetkyselyä. Vastaajat kutsuttiin kyselyyn sähköpostitse tai puhelimitse kesä-heinäkuussa 2015. Seuraavalla sivulla on esitetty taustatietoja alueen vastaajista. Tutkimuksen on toteuttanut Taloustutkimus Oy Suomen Yrittäjien, Finnvera Oyj:n sekä työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Taloustutkimus Oy:ssä tutkimusjohtaja Pasi Huovinen ja tutkimuspäällikkö Jyrki Kärpänoja. Suomen Yrittäjissä tutkimusprojektista on vastannut ekonomisti Petri Malinen, Finnvera Oyj:ssä viestintäjohtaja Tarja Svartström sekä työ- ja elinkeinoministeriössä kehittämispäällikkö Esa Tikkanen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti Suomen Yrittäjien mukaista aluejakoa. Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla maakuntajaosta on poikettu (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja muu Uusimaa).
- 2) Lisäksi tutkimusaineistosta tehdään raportit Hämeen, Kaakkois-Suomen, Pohjanmaan ja Uudenmaan ELY-alueille sekä Keski-Pohjanmaan Yrittäjien alueelle. Lisäksi uusina alueina vuonna 2011 mukaan tulivat Espoo ja Vantaa.
- 3) Pohjanmaan raportissa luvut ovat vuoden 2006 syksyyn asti Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan rannikon yhteisiä lukuja.
- 4) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite saldoluku. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta. Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39,4 %, huononee 8,6 % saldoluku = + 30,8 % ~ 31 % HUOM. kaikissa laskelmissa käytetään tarkkoja, pyöristämättömiä lukuja, vaikka raportissa luvut esitetään kokonaisina ilman desimaaleja.

1.2 Aineisto

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista Etelä-Pohjanmaan alueen yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

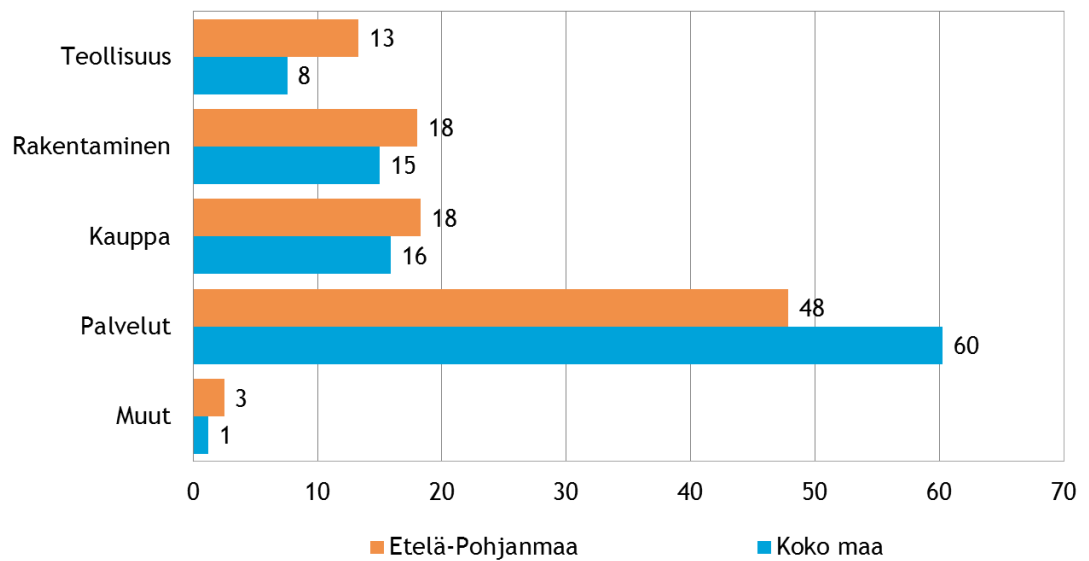
Taulukko 1. Taustatietoja alueelta haastatelluista yrityksistä

		n=	%
Alue	ELY Etelä-Pohjanmaa	326	100
Päätoimiala	Teollisuus	75	23
	Rakentaminen	41	13
	Kauppa	46	14
	Palvelut	164	50
Liikevaihto vuonna 2014	alle 0,2 miljoonaa euroa	122	38
	0,2-0,49 miljoonaa euroa	70	22
	0,5 - 0,99 miljoonaa euroa	45	14
	1,0-1,49 miljoonaa euroa	26	8
	1,5-1,99 miljoonaa euroa	8	2
	2,0-4,99 miljoonaa euroa	33	10
	5 miljoonaa euroa tai yli	20	6
Yrityksen kasvuhakuisuus	Voimakkaasti kasvuhakuiset	17	5
	Kasvuhakuiset	101	31
	Asemansa säilyttäjät	133	41
	Ei kasvutavoitteita	60	18
	Toimintansa lopettavat	15	5
Yrityksellä vientitoimintaa	Kyllä	56	18
	Ei	256	82
Yrityksen perustamisvuosi	Ennen 1990	114	35
	1990-1999	80	25
	2000-2009	79	24
	2010-	52	16

2. YRITYSTEN OSUDET TOIMIALOILLA

Suomessa oli 283 290 yritystä [1] vuonna 2013. Näistä yrityksistä noin 10 587 toimi Etelä-Pohjanmaan alueella. Koko maassa palvelualan yrityksiä oli noin 60 %, kaupan 16 %, rakentamisen 15 % ja teollisuudenalan yrityksiä 8 %. Etelä-Pohjanmaan alueella oli palveluun kuuluvia yrityksiä koko maata suhteellisesti vähemmän, 48 %. Teollisuuden, rakentamisen ja kaupan alan yrityksiä taas oli suhteellisesti hieman enemmän kuin koko maassa.

Kuva 1. Yritysten osuudet eri toimialoilla, %

1. Lähde: Tilastokeskus: Yritys- ja toimipaikkarekisteri, pl. toimiala A. maa-, metsä- ja kalatalous

3. YRITYKSET JA TYÖLLISYYS

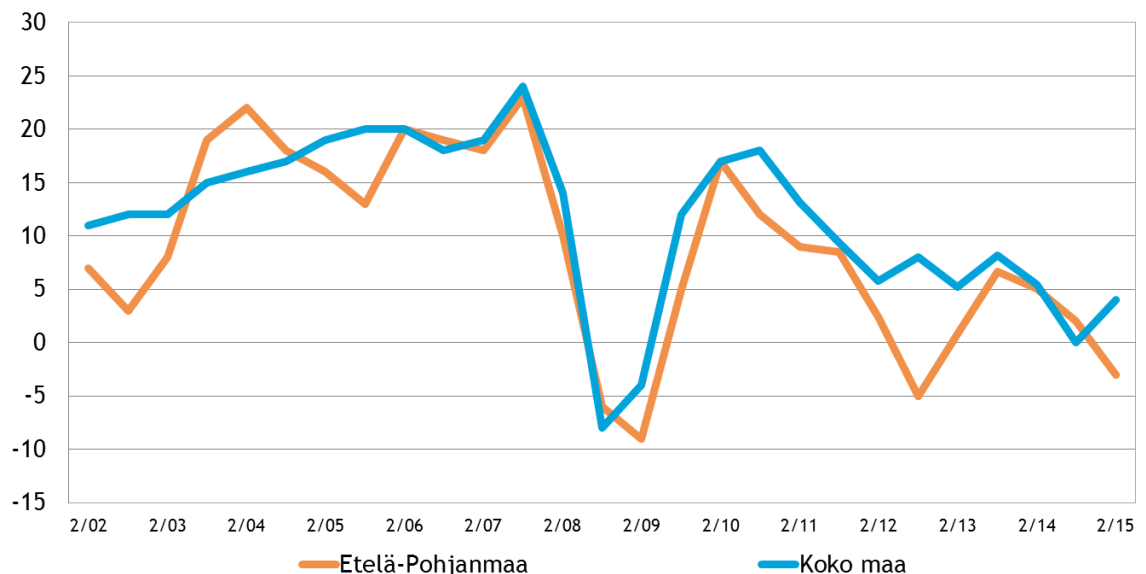
Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun [2] mukaan koko maan työllisten määrä oli 2 526 000 henkeä kesäkuussa 2015. Lukema on 35 000 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin vastaavana ajankohtana. Sekä palkansaajien että yrittäjien määrä on vähentynyt aikaisemmasta. Koko maan työttömyysaste oli 10,0 % [2] kesäkuussa 2015, kun se edellisvuoden kesäkuussa oli 9,2 prosenttia. Etelä-Pohjanmaan alueella työskenteli vuoden 2015 toisella neljänneksellä yhteensä 87 000 henkilöä [3] työttömyysasteen ollessa 8,6 % [4]. Työttömyysaste on laskenut alueella 0,2 prosenttiyksikköä vuoden 2014 vastaavaan ajankohtaan verrattuna [4].

Taulukko 2. Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua, %

	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi	Saldoluku
ELY Etelä-Pohjanmaa	13	71	16	-3
Koko maa	17	71	12	4

Pk-yritysbarometrin vastaajista 17 % arvioi henkilökunnan määrän kasvavan seuraavan vuoden kuluttua ja 12 % arvioi henkilökunnan määrän pienentyvän. Saldoluvuksi muodostuu 4 %. Etelä-Pohjanmaan alueella saldoluku on negatiivinen, -3 %. Alueella odotukset ovat siten henkilökunnan määrän osalta heikommat kuin koko maassa ja heikommat kuin viime keväänä.

Kuva 2. Henkilökunnan määrän muutosodotukset seuraavan vuoden aikana, saldoluku %

2. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2015, kesäkuu

3. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2015, liitetaulukko 31. Työlliset maakunnittain

4. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2015, liitetaulukko 43. Työttömyysaste maakunnittain

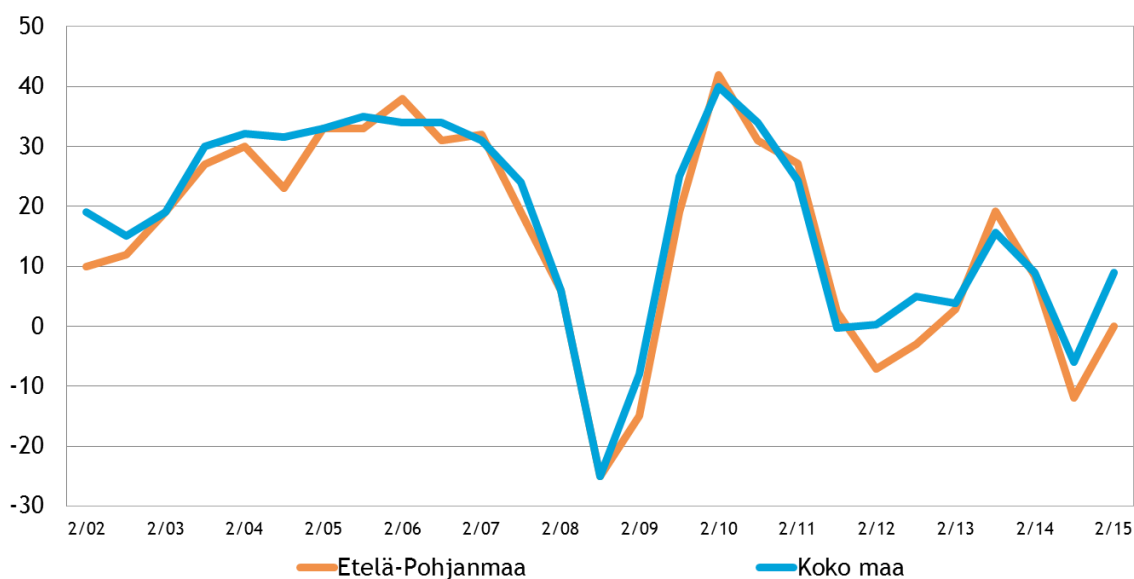
4. PK-YRITYSTEN SUHDANNENÄKYMÄT

Pk-yritysten suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on koko maassa kehittynyt myönteisesti kevään 2015 pohjalukemista. Noin puolet (52 %) koko maan pk-yrityksistä arvioi suhdanteiden pysyvän ennallaan lähimmän vuoden aikana. Koko maan pk-yrityksistä 28 % arvioi suhdanteiden paranevan ja 19 % huononevan. Etelä-Pohjanmaan alueella suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku (0 %) on myös kehittynyt positiivisesti keväästä 2015 jätään kuitenkin koko maan lukemasta. Ennallaan suhdanteiden arvioi pysyvän 54 % alueen pk-yrityksistä, mikä on 4 prosenttiyksikköä vähemmän kuin viime keväänä.

Taulukko 3. Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana, %

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
ELY Etelä-Pohjanmaa	23	54	23	0
Koko maa	28	52	19	9

Kuva 3. Yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana, saldoluku %

Taulukko 4. Pk-yritysten odotukset tutkimuksen eri osa-alueiden kehityksestä seuraavan vuoden kuluttua, %

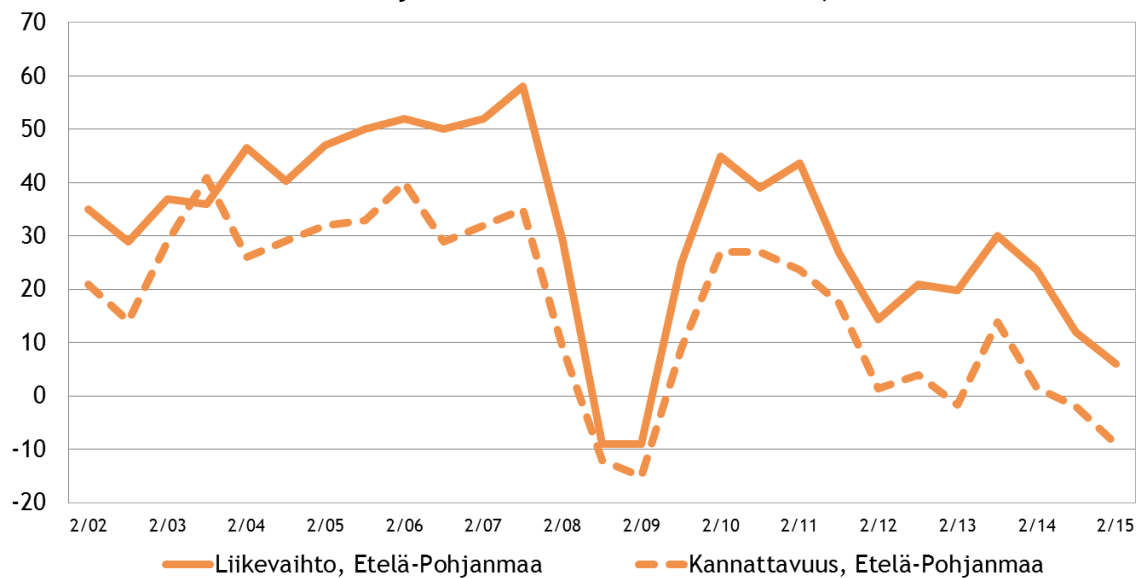
	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi	Saldoluku
Liikevaihto				
ELY Etelä-Pohjanmaa	31	44	25	6
Koko maa	41	39	21	20
Investointien arvo				
ELY Etelä-Pohjanmaa	14	48	38	-24
Koko maa	16	56	28	-13
Viennin arvo				
ELY Etelä-Pohjanmaa	14	67	19	-4
Koko maa	15	70	15	0
Tuonnin arvo				
ELY Etelä-Pohjanmaa	10	73	17	-8
Koko maa	12	72	16	-4
Palkkakustannukset henkilöä kohden				
ELY Etelä-Pohjanmaa	40	48	11	29
Koko maa	39	53	9	30
Materiaalien hinnat				
ELY Etelä-Pohjanmaa	49	45	6	43
Koko maa	47	48	5	42
Lopputuotteiden tai palveluiden hinnat				
ELY Etelä-Pohjanmaa	36	56	8	27
Koko maa	39	53	8	31
Kannattavuus				
ELY Etelä-Pohjanmaa	24	43	33	-9
Koko maa	29	46	25	4
Vakavaraisuus				
ELY Etelä-Pohjanmaa	26	50	23	3
Koko maa	28	56	17	11
Innovaatiot, tuotannon tai tuotteiden kehitys				
ELY Etelä-Pohjanmaa	20	60	20	0
Koko maa	25	62	13	12
Tilausten määrä				
ELY Etelä-Pohjanmaa	27	47	26	1
Koko maa	35	45	20	15
Kapasiteetin käyttöaste				
ELY Etelä-Pohjanmaa	31	51	18	13
Koko maa	35	48	17	18

Eri osatekijöiden suhdanteita arvioitaessa materiaalien hintojen nousuun uskotaan koko maassa saldoluvun (42 %) perusteella yleisimmin. Myös lopputuotteiden tai palvelujen hintojen (saldoluku 31 %) ja palkkakustannusten (saldoluku 30 %) nousuun uskovia on selvästi enemmän kuin niiden laskuun uskovia. Sen sijaan investointien arvon uskotaan kevään tapan laskevan ensi vuonna (saldoluku -13 %). Tilausten määrän kasvua kuvaava saldoluku 15 % on kuitenkin suurempi kuin viime keväällä (saldoluku 3 %).

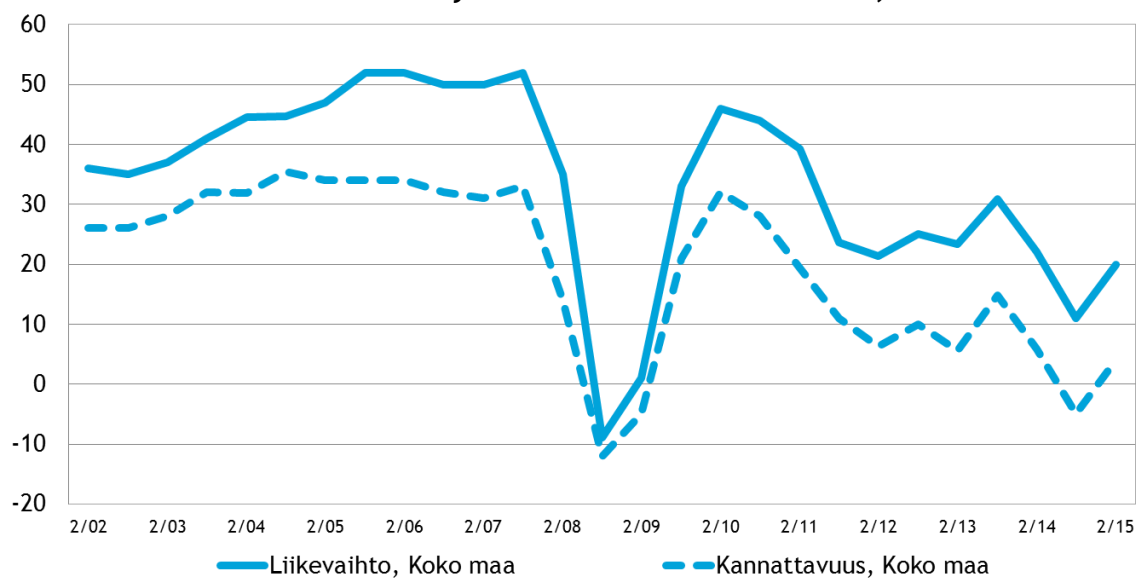
Myös Etelä-Pohjanmaan alueella materiaalien hintojen nousuun uskotaan vahvimmin saldoluvun ollessa 43 %. Seuraavaksi suurimmat saldoluvut alueella saadaan palkkakustannusten (29 %) kasvuille ja lopputuotteiden tai palveluiden hintojen nousulle (27 %).

Kuvassa 4 on esitetty pk-yritysten liikevaihdon ja kannattavuuden suhdannenäkymien kehittyminen alueella ja kuvassa 5 koko maassa. Alueella näkymät ovat molempien osalta edelleen laskussa ja heikommat kuin koko maassa.

Kuva 4. Alueen suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana, saldoluku %

Kuva 5. Koko maan suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana, saldoluku %

5. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS JA UUSIUTUMINEN

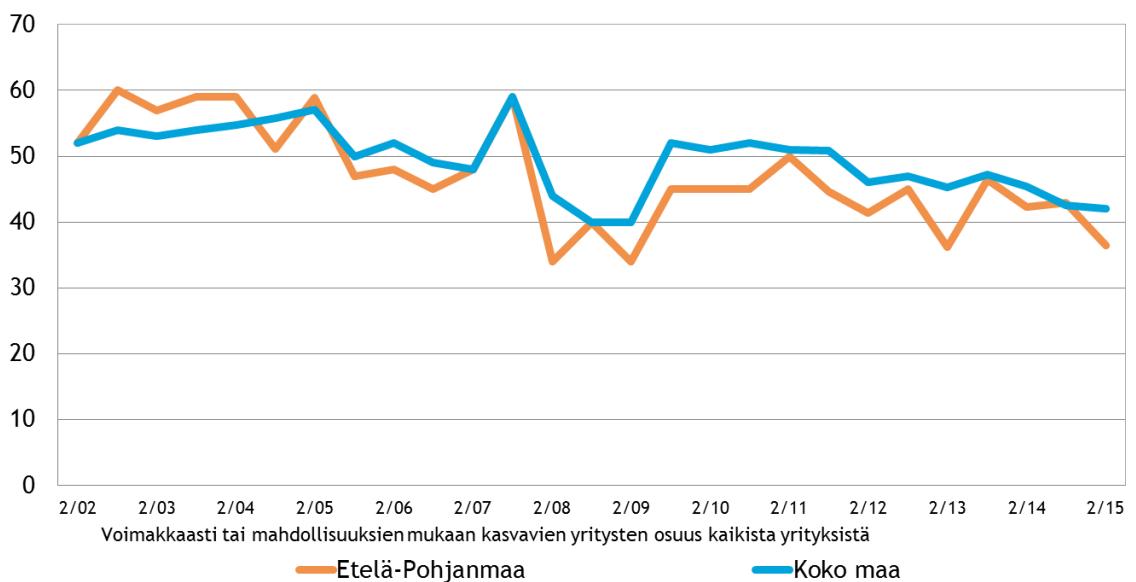
Taulukko 5. Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %

	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitteita	Toimintansa lopettavat
ELY Etelä-Pohjanmaa	5	32	41	18	5
Koko maa	8	34	35	19	4

Koko maan pk-yrityksissä on eniten asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä (35 %). Pk-yrityksistä lähes yhtä moni pyrkii kasvamaan mahdollisuuksien mukaan (34 %). Yritystoiminnan loppumista ennakoii 4 % pk-yrityksistä. Etelä-Pohjanmaan alueella suurin ryhmä muodostuu asemansa säilyttämään pyrkivistä pk-yrityksistä (41 %). Kasvua mahdollisuuksien mukaan hakevia yrityksiä on selvästi vähemmän (32 %). Yritystoiminnan loppumista alueella ennakoii 5 % vastaajista, mikä on kaksi prosenttiyksikköä enemmän kuin viime keväänä.

Koko maassa voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten yhteenlaskettu osuus on sama kuin keväällä 2015. Alueella voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten osuus on hieman laskenut kevästä 2015.

Kuva 6. Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %

Investoinnit ja henkilöstön koulutus ovat koko maan ja Etelä-Pohjanmaan alueen pk-yrityksissä eniten käytettyjä uusiutumiseen liittyviä toimia. Alueella on koko maata vähemmän palkattu uutta henkilöstöä ja harvemmin lanseerattu uusia tuotteita tai palveluita, otettu käyttöön uusia liiketoimintamalleja sekä laajennettu toimintaa uusille toimialoille.

Taulukko 6. Pk-yritysten tekemät uusiutumistoimet viimeisten 12 kk:n aikana, % */

	ELY Etelä-Pohjanmaa	Koko maa
Investoinnit	76	75
Uuden henkilöstön palkkaaminen	27	37
Henkilöstön koulutus	56	55
Uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen	29	37
Laajentuminen uusille markkinoille	26	25
Uusien teknologioiden käyttöönotto	22	22
Uusien liiketoimintamallien käyttöönotto	18	22
Toiminnan laajentaminen uusille toimialoille	13	17

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

6. PK-YRITYSTEN KANSAINVÄLISTYMINEN

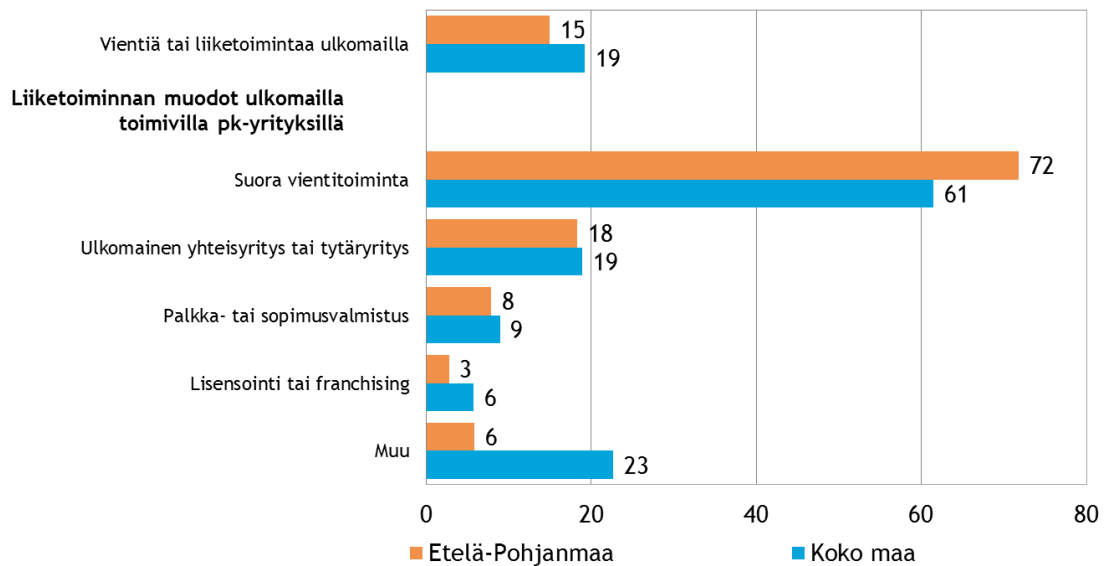
Koko maan ja Etelä-Pohjanmaan pk-yrityksistä noin joka viidennellä on suoraa tuonti-toimintaa.

Taulukko 7. Tuontiyritysten osuus, % pk-yrityksistä

	ELY Etelä-Pohjanmaa	Koko maa
Suoraa tuontitoimintaa	18	18

Noin joka viidennellä koko maan ja 15 prosentilla Etelä-Pohjanmaan pk-yrityksistä on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla. Koko maan pk-yrityksissä suoraa vientiä on näistä kuudella kymmenestä ja alueen toimijoista lähes kolmella neljästä.

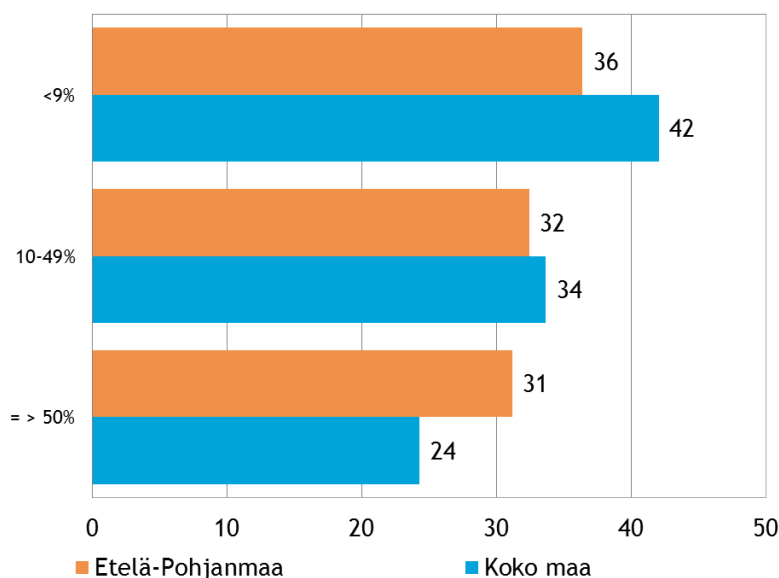
Kuva 7. Pk-yritysten toiminta ulkomailla, % yrityksistä

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

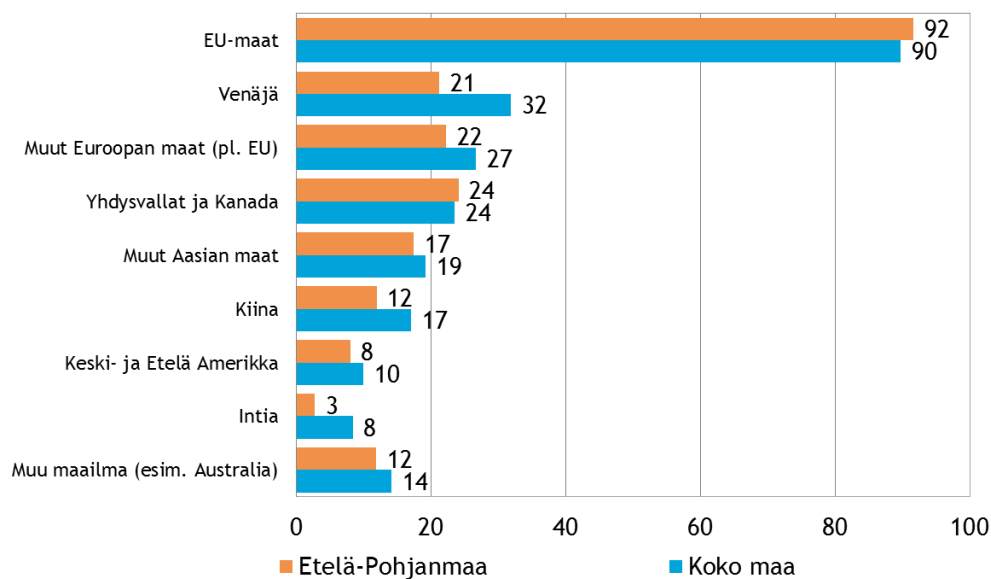
Kahdella viidesosalla koko maan ja reilulla kolmasosalla Etelä-Pohjanmaan suoraa vientitoimintaa harjoittavista pk-yrityksistä viennin osuus kokonaisliikevaihdosta on alle 9 %. Etelä-Pohjanmaan pk-yrityksissä on koko maata enemmän vientiä harjoittavia toimijoita, joilla viennin osuus kokonaisliikevaihdosta on yli 50 %.

Kuva 8. Viennin osuus suoraa vientitoimintaa harjoittavien yritysten kokonaisliikevaihdosta vuonna 2014, % yrityksistä

EU-maat on Suomen pk-yritysten selvästi yleisin markkina-alue ulkomailla. Etelä-Pohjanmaalla Venäjän osuus on markkina-alueena pienempi kuin koko maassa.

Kuva 9. Yritysten markkina-alueet ulkomailla, % yrityksistä, joilla on toimintaa ulkomailla

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

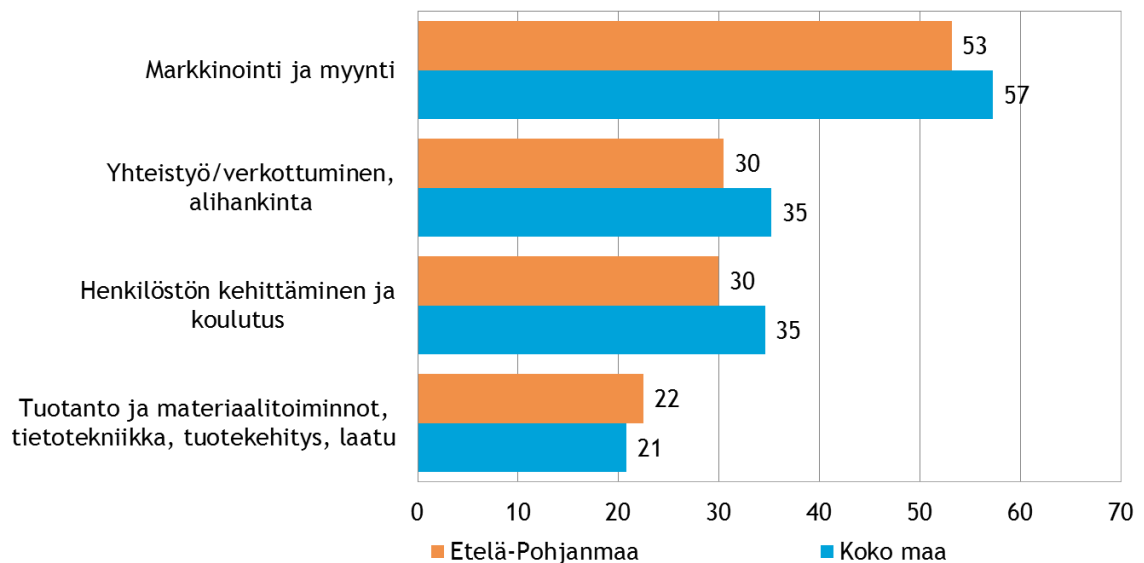
7. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISTARPEET

Taulukko 8. Pk-yritysten kehittämistarpeet tällä hetkellä, %

	ELY Etelä-Pohjanmaa	Koko maa
Johtaminen	23	21
Yrityksen hallitustyöskentely	8	6
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	30	35
Markkinointi ja myynti	53	57
Vienti ja kansainvälistyminen	9	9
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	29	22
Tuotanto ja materiaalityönnöt, tietotekniikka, tuotekehitys ja laatu	22	21
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	30	35
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten huomioiminen	8	7
Ei kehittämistarpeita /ei osaa sanoa	17	14

Koko maan tasolla pk-yritykset näkevät selvästi eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä (57 %). Seuraavaksi eniten kehittämistarvetta on yhteistyösä/verkottumisessa ja alihankinnassa sekä henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa (35 %). Myös alueella on eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä (53 %), yhteistyösä/verkottumisessa ja alihankinnassa (30 %) sekä henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa (30 %). Tulokset eivät ole vertailukelpoisia aikaisempien tulosten kanssa, sillä nyt vastaaja on voinut valita yhden sijasta kolme tärkeintä kehittämistarvetta.

Kuva 10. Pk-yritysten kehittämistarpeet, %

8. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET

Koko maassa ja Etelä-Pohjanmaalla pk-yritysten pahimpana kehittämisen esteenä nähdään yleinen suhdannetilanne/taloustilanne. Yritystoiminnan sääntely, kustannustaso ja kilpailutilanne nähdään seuraavaksi merkittävimpinä kehittämisen esteinä. Yritystoiminnan sääntelyn merkitys kehittämisen esteenä on nyt suurempi kuin vuoden 2014 syksynä sekä koko maassa että alueella.

Taulukko 9. Pk-yritysten pahimmat kehittämisen esteet, %

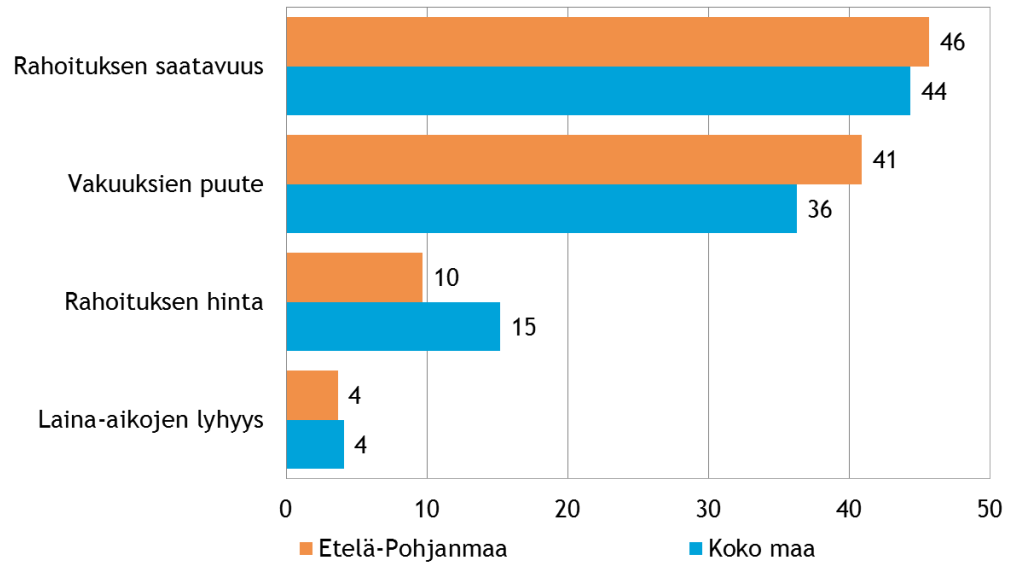
	ELY Etelä-Pohjanmaa	Koko maa
Yritystoiminnan sääntely	22	17
Kustannustaso	15	15
Kilpailutilanne	16	14
Rahoitus	5	7
Resurssitekijät	9	11
Yleinen suhdanne-/taloustilanne	30	31
Ei osaa sanoa	3	4

Taulukko 10. Kehittämisen esteiden merkittävimmät osatekijät, %

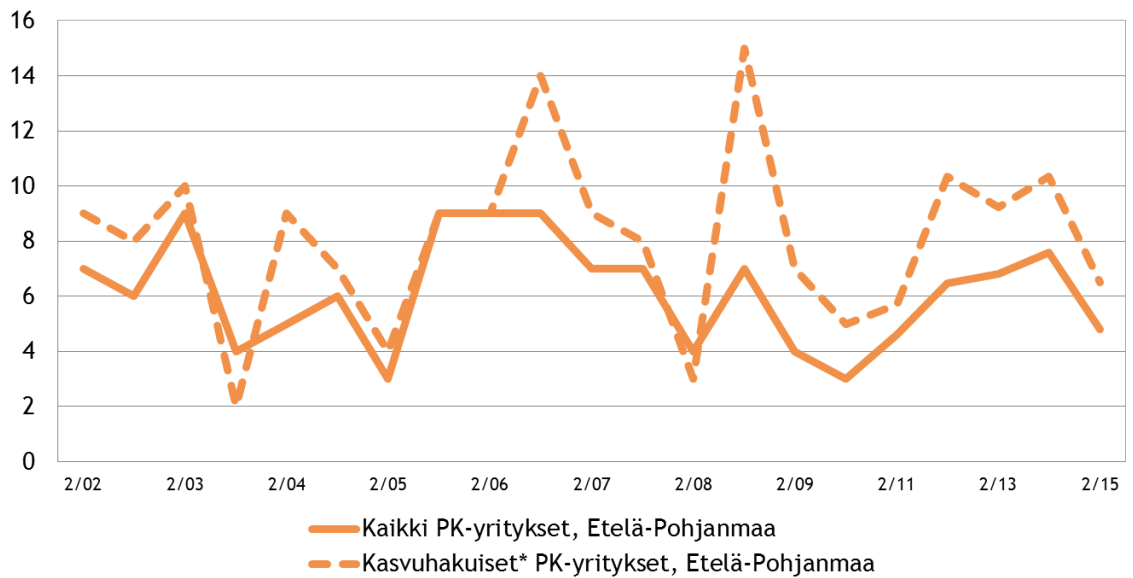
	ELY Etelä-Pohjanmaa	Koko maa
Sääntely		
Byrokratia	52	59
Työlainsäädäntö	17	11
Työehtosopimukset	22	19
Muu sääntely	10	11
Kustannukset		
Verotus	25	27
Palkkataso	7	14
Työn sivukulut	57	47
Muut tuotantokustannukset	10	13
Kilpailutilanne		
Kireä kilpailutilanne	55	49
Markkinoiden liiallinen keskittyminen	9	9
Julkisen sektorin elinkeinotoiminta	1	6
Harmaa talous	9	7
Kysynnän riittämättömyys	26	29
Rahoitus		
Rahoituksen saatavuus	46	44
Rahoituksen hinta	10	15
Vakuuksien puute	41	36
Laina-aikojen lyhyys	4	4
Resurssit		
Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	59	60
Alihankkijoiden/ osatoimittajien saatavuus	10	9
Toimitilat	7	9
Koneet ja laitteet	7	6
Muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	16	15

Rahoitukseen liittyvistä osatekijöistä rahoituksen hinta koetaan Etelä-Pohjanmaan alueella koko maata vähemmän merkittävänä ja vakuuksien puute puolestaan hieman merkittävämpänä kehittämisen esteenä.

Kuva 11. Pk-yritysten kehittämisen esteet - rahoitus, %

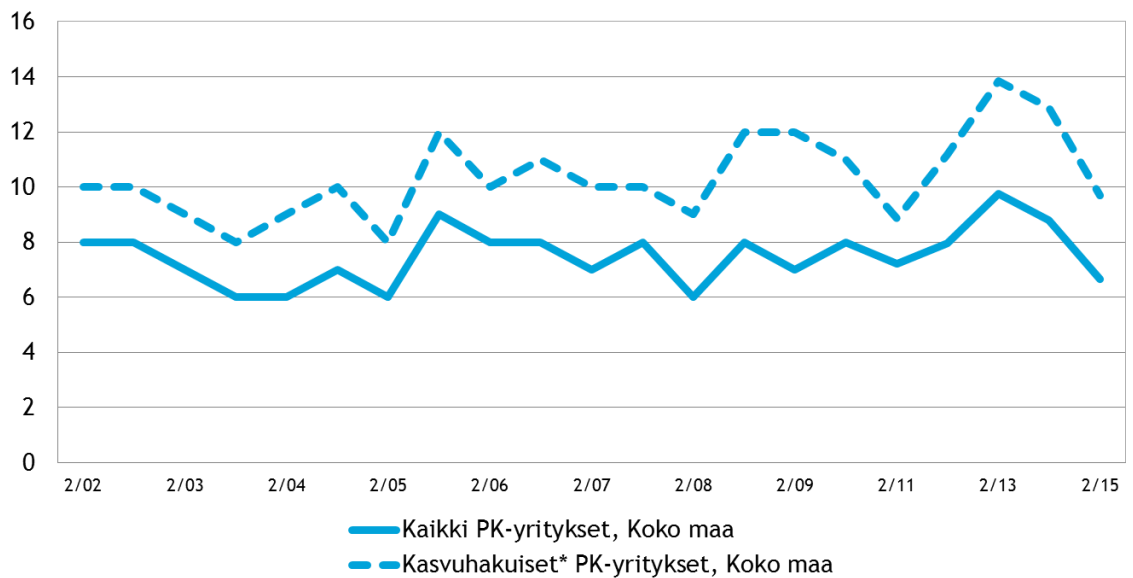

Kuva 12. Alueen pk-yritykset, joiden pahin kehittämisen este on rahoitus, %

*) Voimakkaasti kasvuhakuiset ja yritykset, jotka pyrkivät kasvamaan mahdollisuuksien mukaan

Kuva 13. Koko maan pk-yritykset, joiden pahin kehittämisen este on rahoitus, %

*) Voimakkaasti kasvuhakuiset ja yritykset, jotka pyrkivät kasvamaan mahdollisuuksien mukaan

9. PK-YRITYSTEN RAHOITUS

Lähes kaksi kolmesta koko maan pk-yrityksestä on rahoittanut investointinsa omalla tulorahoituksella. 14 % on käyttänyt investointiansa rahoittamiseen ulkopuolista rahoitusta ja 21 % ei ole investoinut ollenkaan viimeisen vuoden aikana. Etelä-Pohjanmaalla on ulkopuolisella rahoituksella investointinsa rahoittaneita pk-yrityksiä koko maata enemmän ja omalla tulorahoituksella rahoittaneita vähemmän.

Taulukko 11. Miten olette pääosin rahoittaneet investointinne viimeisen 12 kk aikana?, %

	Omalla tulorahoituksella	Ulkopuolisella rahoituksella	Emme ole investoineet
ELY Etelä-Pohjanmaa	60	20	20
Koko maa	65	14	21

Koko maan ja alueen pk-yrityksistä noin joka viidennellä on ollut maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana. Koko maassa lukema on sama kuin keväällä 2015. Alueella maksuvaikeuksia kokeneiden osuus on hieman suurempi kuin viime keväänä.

Taulukko 12. Onko yrityksellänne ollut maksuvaikeuksia viimeisen 3 kuukauden aikana?, %

	Ei	Kyllä
ELY Etelä-Pohjanmaa	80	20
Koko maa	81	19

Pk-yritysten pääpankkina on koko maassa joko Osuuspankki (39 %) tai Nordea (34 %). Paikallis osuuspankin asema Etelä-Pohjanmaan alueen pääpankkina on korostunut.

Taulukko 13. Yrityksen pääpankki, %

	ELY Etelä-Pohjanmaa	Koko maa
Nordea	30	34
Osuuspankki	32	39
Paikallisosuuspankki	19	4
Danske Bank	4	8
Säästöpankki	12	8
Handelsbanken	2	3
Muu	1	5

Koko maan pk-yrityksistä 46 % oli ottanut lainaa rahoituslaitoksilta. Alueella lainaa rahoituslaitoksilta ottaneiden osuus oli suurempi, 58 % alueen pk-yrityksistä.

Taulukko 14. Onko yrityksellänne lainaa rahoituslaitoksilta?, %

	Ei	Kyllä
ELY Etelä-Pohjanmaa	42	58
Koko maa	54	46

Koko maan pk-yrityksistä 27 % ja alueen pk-yrityksistä 33 % oli ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana. Koko maassa ulkopuolista rahoitusta ottaneista 73 % on ottanut sitä pankista. Alueella vastaava luku on suurempi, 79 %.

Taulukko 15. Oletteko ottaneet ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kk:n aikana?, %

	Ei	Kyllä
ELY Etelä-Pohjanmaa	67	33
Koko maa	73	27

Taulukko 16. Mistä olette ottaneet rahoitusta?, %

	ELY Etelä-Pohjanmaa	Koko maa
Pankista	79	73
Rahoitusyhtiöstä	22	24
Vakuutusyhtiöstä tai eläkevakuutusyhtiöstä	1	1
Yksityisestä pääomasijoitusyhtiöstä	0	3
Bisnesenkeliltä eli yksityiseltä henkilösijoittajalta	1	6
Finnverasta	13	13
Teokesistä	3	4
ELY-keskuksista	4	4
Pääomasijoituksia Teollisuussijoituksesta tai Finnveran Aloituserästä	0	0
Muualta	8	9

Valtaosa koko maan ja alueen pk-yrityksistä ei aio hakea ulkopuolista rahoitusta seuraavan 12 kuukauden aikana.

Taulukko 17. Aiotteko ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan 12 kk:n aikana?, %

	Ei	Kyllä
ELY Etelä-Pohjanmaa	74	26
Koko maa	78	22

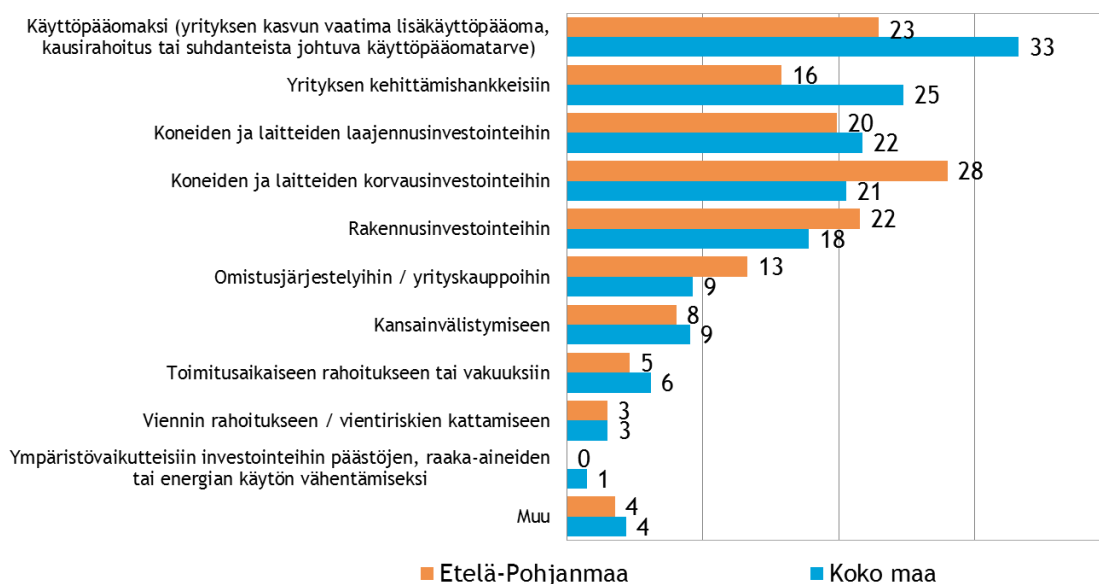
Etelä-Pohjanmaalla rahoitusta aiotaan hakea hieman koko maata yleisemmin pankista ja harvemmin Finnverasta.

Taulukko 18. Mistä aiotte ottaa ulkopuolista rahoitusta?, %

	ELY Etelä-Pohjanmaa	Koko maa
Pankista	77	73
Rahoitusyhtiöstä	27	24
Vakuutusyhtiöstä tai eläkevakuutusyhtiöstä	5	5
Yksityisestä pääomasijoitusyhtiöstä	7	9
Bisnesenkeliltä eli yksityiseltä henkilösijoittajalta	8	10
Finnverasta	14	23
Tekesistä	8	12
ELY-keskuksista	8	13
Pääomasijoituksia Teollisuussijoituksesta tai Finnveran Aloitusrahasto Verasta	0	3
Muualta	1	5

Koko maassa ulkopuolista rahoitusta aiotaan käyttää yleisimmin käyttöpääomaksi sekä yrityksen kehittämishankkeisiin. Etelä-Pohjanmaan alueella rahoitusta aiotaan käyttää useimmin koneiden ja laitteiden korvausinvestointeihin, käyttöpääomaksi sekä rakennusinvestointeihin.

Kuva 14. Ulkoisen rahoituksen aiottu käyttötarkoitus, % yrityksistä, jotka aikovat ottaa rahoitusta seuraavan 12kk:n aikana */

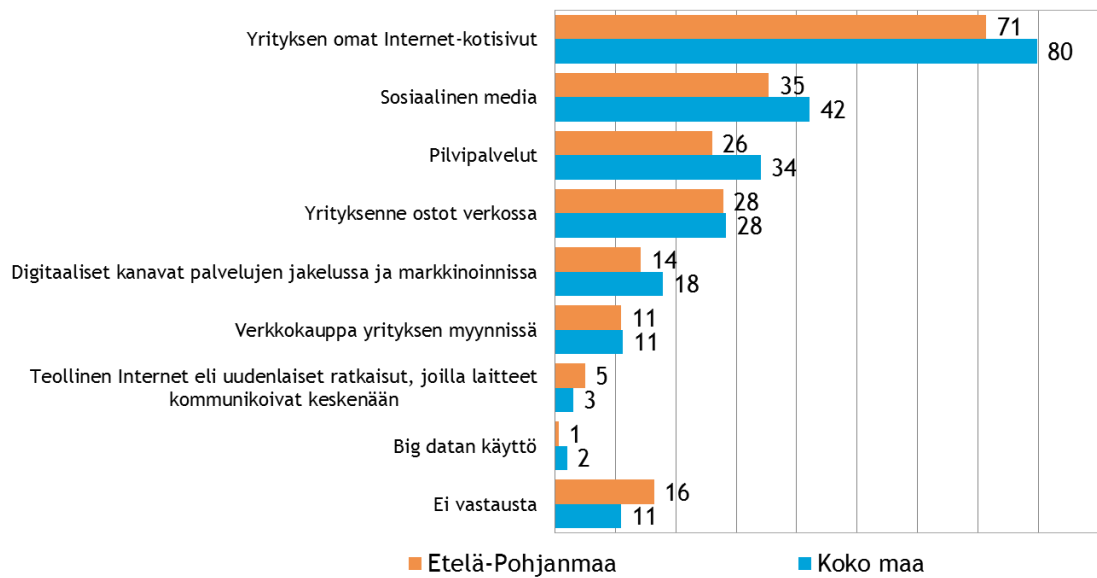

*/ Vastaajat ovat voineet valita kaksi mielestään tärkeintä vaihtoehtoa.

10. DIGITAALISUUS LIIKETOIMINNASSA

Neljällä viidestä koko maan ja seitsemällä kymmenestä Etelä-Pohjanmaan alueen pk-yrityksestä on omat Internet-kotisivut. Seuraavaksi eniten pk-yritykset hyödyntävät tai käyttävät digitaalisista työkaluista/palveluista liiketoiminnassaan sosiaalista mediaa ja pilvipalveluja. Alueen pk-yrityksissä sosiaalista mediaa ja pilvipalveluja hyödynnetään tai käytetään vähemmän kuin koko maassa.

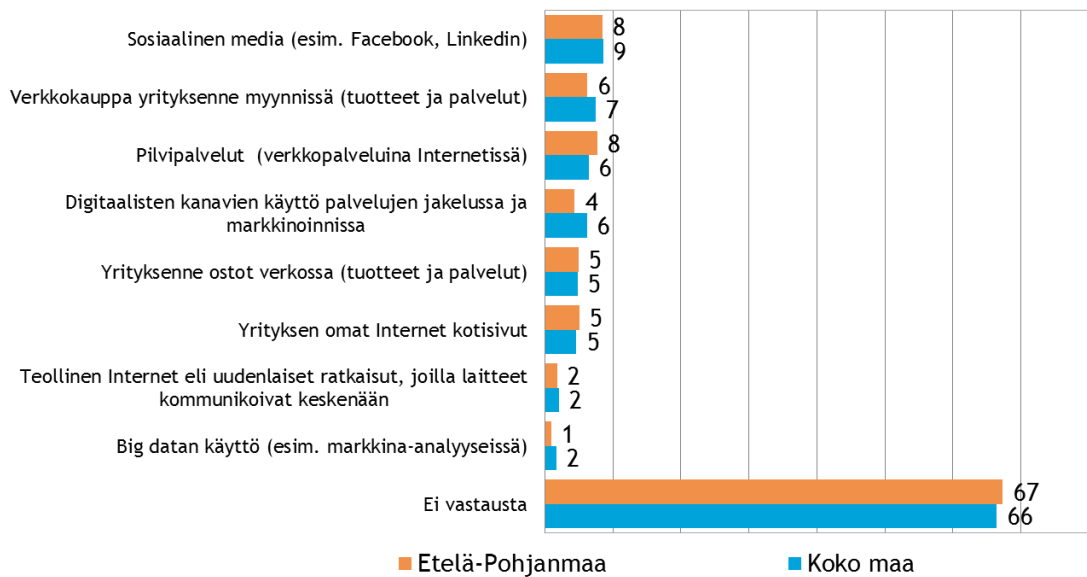
Kuva 15. Pk-yritysten liiketoiminnassaan hyödyntämät tai käyttämät digitaaliset työkalut ja palvelut, %

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

Sosiaalinen media on yleisin digitalisoitumiseen liittyvä työkalu/palvelu, joka pk-yrityksissä aiotaan ottaa käyttöön seuraavien 12 kuukauden aikana. Verkkokaupan käyttöönottoa suunnittelee koko maassa 7 % ja Etelä-Pohjanmaalla 6 % pk-yrityksistä. Etelä-Pohjanmaalla on hieman enemmän pilvipalvelujen hyödyntämistä suunnittelevia kuin koko maassa. Melko suuri osa vastaajista ei ottanut kantaa kysymykseen.

Kuva 16. Digitaaliset työkalut ja palvelut, joita pk-yritykset aikovat ottaa käyttöön seuraavien 12 kk:n aikana, %

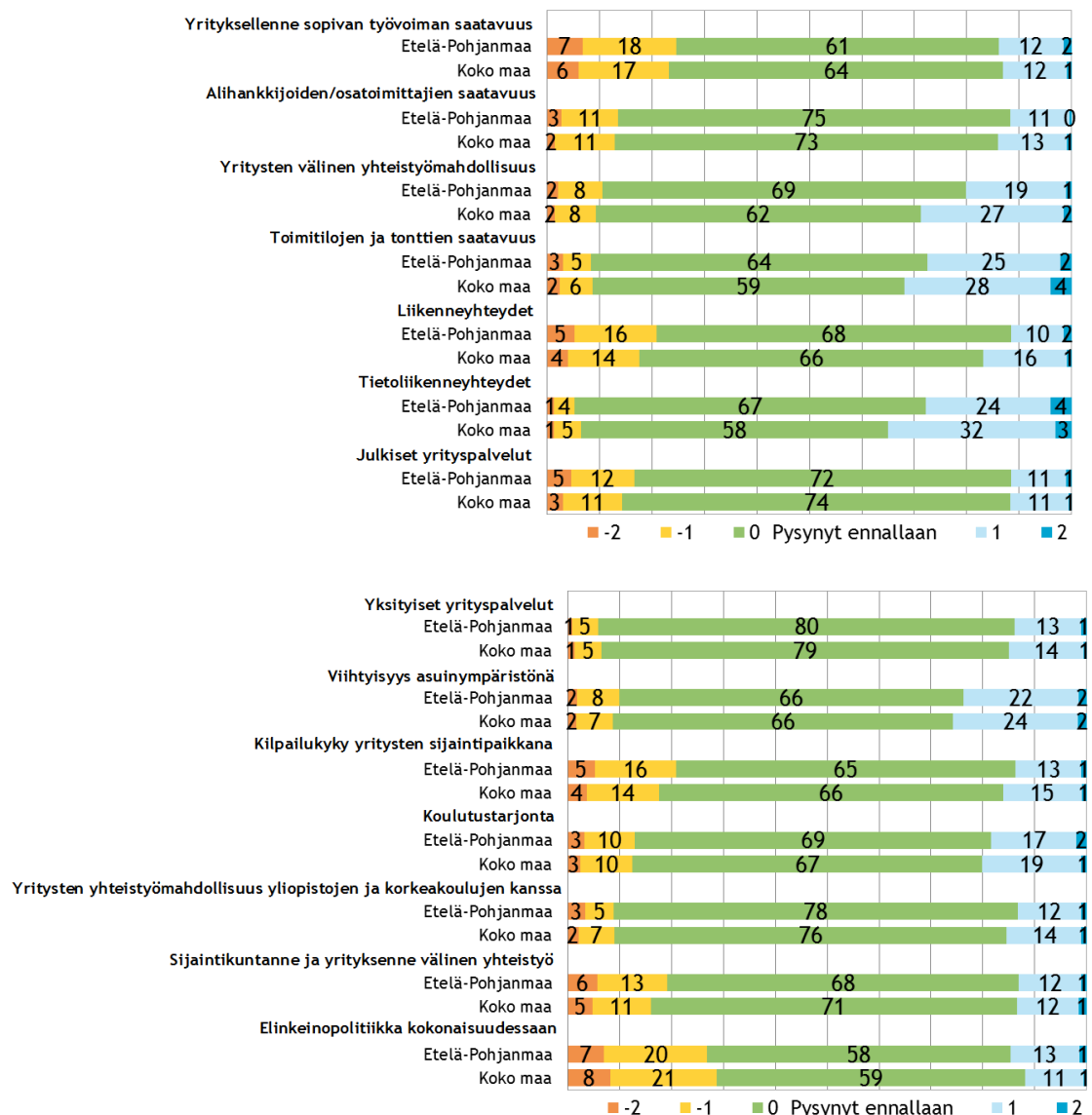
* / Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

11. PK-YRITYSTEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Vastaajat arvioivat yritysten toimintaympäristöön vaikuttavien tekijöiden kehittymistä viimeisen kahden vuoden aikana 14 osatekijän suhteen. Koko maan pk-yrittäjät arvioivat kehityksen olleen myönteisintä tietoliikenneyhteyksissä, toimitilojen ja tonttien saatavuudessa ja yritysten välisissä yhteistyömahdollisuuksissa. Etelä-Pohjanmaan alueen pk-yritysvastaajat ovat osatekijöistä tyytyväisimpiä toimitilojen ja tonttien saatavuuden sekä tietoliikenneyhteyksien kehitykseen. Heikoimmat arviot saavat koko maassa ja alueella elinkeinopolitiikan kehitys kokonaisuudessaan sekä sopivan työvoiman saatavuus yritykselle.

Kuvat 17-18. Arvio toimintaympäristöä kuvaavien osatekijöiden kehityksestä viimeisen kahden vuoden aikana, %

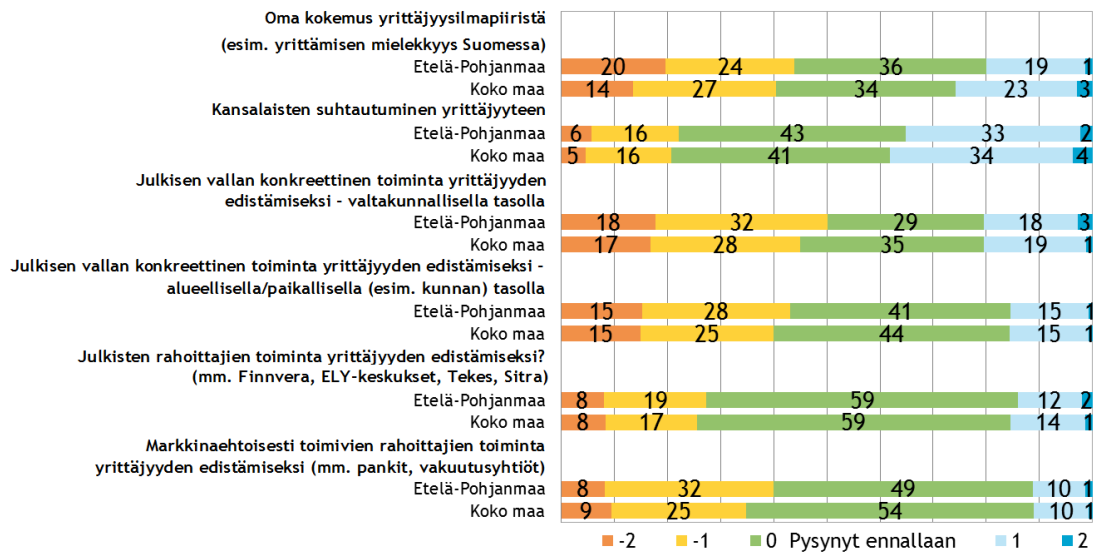
Arviointiasteikko on: -2 = Kehittynyt merkittävästi huonompaan suuntaan, -1 = Kehittynyt jonkin verran huonompaan suuntaan, 0 = Pysynyt ennallaan, 1 = Kehittynyt jonkin verran parempaan suuntaan, 2 = Kehittynyt merkittävästi parempaan suuntaan

Pk-yritysten yrittäjyysilmapiiriä kuvaavista osatekijöistä kansalaisten suhtautumisen yrittäjyyteen arvioidaan koko maan ja Etelä-Pohjanmaan pk-yrityksissä kehittyneen positiivisimmin viimeisen kahden vuoden aikana. Oma kokemus yrittäjyydestä sekä julkisen vallan toiminta yrittäjyyden edistämiseksi niin valtakunnallisella kuin alueellisella-kin tasolla ovat sen sijaan osatekijöitä, joiden arvioidaan kehittyneen eniten huonompaan suuntaan.

Kuva 19. Arvio yrittäjyysilmapiirin kehityksestä viimeisen kahden vuoden aikana, %

Arviointiasteikko on: -2 = Kehittynyt merkittävästi huonompaan suuntaan, -1 = Kehittynyt jonkin verran huonompaan suuntaan, 0 = Pysynyt ennallaan, 1 = Kehittynyt jonkin verran parempaan suuntaan, 2 = Kehittynyt merkittävästi parempaan suuntaan

FINNVERA OYJ:N JA TOIMIPISTEIDEN YHTEYSTIEDOT**PÄÄKONTTORI FINNVERA OYJ****HELSINKI**

Eteläesplanadi 8, PL 1010, 00101 Helsinki
vaihe 029 460 11
www.finnvera.fi

KUOPIO

Kallanranta 11, PL 1127, 70111 Kuopio

TOIMIPISTEET**HELSINKI**

Eteläesplanadi 8, PL 1010, 00101 Helsinki

JOENSUU

Länsikatu 15 rak. 3 B, 80110 Joensuu

JYVÄSKYLÄ

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä

KAJAANI

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani

KUOPIO

Kallanranta 11, PL 1127, 70111 Kuopio

LAHTI

Laiturikatu 2, 5. kerros, 15140 Lahti

LAPPEENRANTA

Brahenkatu 2, 53100 Lappeenranta

MIKKELI

Jääkärintie 10 A, 2. krs, 50100 Mikkeli

OULU

Sepänkatu 20, 90100 Oulu

PORI

Itäpuisto 7, 5. krs., 28100 Pori

ROVANIEMI

Rovakatu 28, 96200 Rovaniemi

SEINÄJOKI

Frami D, Tiedekatu 2, 60320 Seinäjoki

TAMPERE

Hämeenkatu 9, PL 559, 33101 Tampere

TURKU

Eerikinkatu 2, 20100 Turku

VAASA

Wolffintie 35, 5. krs, 65200 Vaasa

PIETARIN EDUSTUSTO**FINNVERA PLC**

Representative Office in St. Petersburg
Finland House
Bolshaya Konyushennaya St. 8
191186 St. Petersburg, Russia

PL 150, 53501 Lappeenranta
puh. +358 405 088 956

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN JA ELY-KESKUSTEN YHTEYSTIEDOT

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ

Aleksanterinkatu 4, 00170 Helsinki
puhelin 029 506 0000
tem.fi

ETELÄ-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Alvar Aallon katu 8, 60100 Seinäjoki
puhelin 0295 027 500
ely-keskus.fi/etela-pohjanmaa

ETELÄ-SAVON ELY-KESKUS

Jääkärintie 14, 50100 Mikkeli
puhelin 0295 024 000
ely-keskus.fi/etela-savo

HÄMEEN ELY-KESKUS

Kirkkokatu 12, 15140 Lahti
Hämeenlinnan toimipaikka
Birger Jaarlin katu 15, 13100 Hämeenlinna
puhelin 0295 025 000
ely-keskus.fi/hame

KAAKKOIS-SUOMEN ELY-KESKUS

Salpausselänkatu 22, 45100 Kouvola
Lappeenrannan toimipaikka
Kauppakatu 40 D, 53100 Lappeenranta
puhelin 0295 029 000
ely-keskus.fi/kaakkois-suomi

KAINUUN ELY-KESKUS

Kalliokatu 4, 87100 Kajaani
puhelin 0295 023 500
ely-keskus.fi/kainuu

KESKI-SUOMEN ELY-KESKUS

Gygnaeuksenkatu 1, 40100 Jyväskylä
puhelin 0295 024 500
ely-keskus.fi/keski-suomi

LAPIN ELY-KESKUS

Hallituskatu 3 B, 96100 Rovaniemi
Kemin toimipaikka
Asemakatu 19, 94100 Kemi
puhelin 0295 037 000
ely-keskus.fi/lappi

PIRKANMAAN ELY-KESKUS

Pellavatehtaankatu 25, 33100 Tampere
Yliopistonkatu 38 (Attila), 33100 Tampere
puhelin 0295 036 000
ely-keskus.fi/pirkanmaa

POHJANMAAN ELY-KESKUS

Hovioikeudenpuistikko 19 A, 65100 Vaasa
Kokkolan toimipaikka
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
puhelin 0295 028 500

ely-keskus.fi/pohjanmaa

POHJOIS-KARJALAN ELY-KESKUS

Kauppakatu 40 B, 80100 Joensuu
puhelin 0295 026 000
ely-keskus.fi/pohjois-karjala

POHJOIS-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Veteraaninkatu 1, 90100 Oulu
puhelin 0295 038 000
ely-keskus.fi/pohjois-pohjanmaa

POHJOIS-SAVON ELY-KESKUS

Kallanranta 11, 70100 Kuopio
puhelin 0295 026 500
ely-keskus.fi/pohjois-savo

ETELÄ-POHJANMAAN ELY-KESKUS

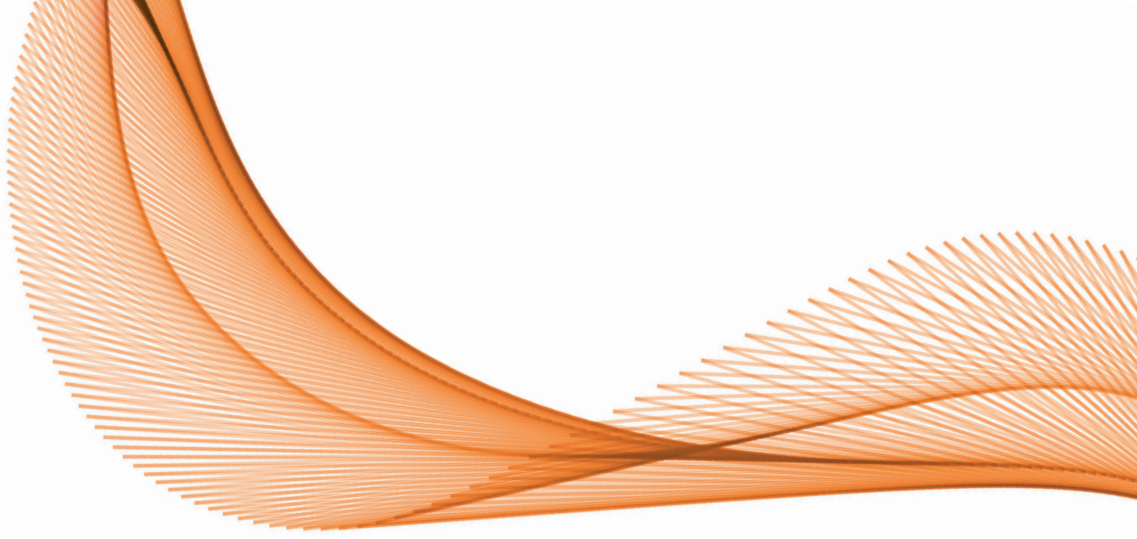
Valtakatu 12 B, 28100 Pori
puhelin 0295 022 000
ely-keskus.fi/satakunta

UUDENMAAN ELY-KESKUS

Opastinsilta 12 B, 5. krs, 00520 Helsinki
puhelin 0295 021 000
ely-keskus.fi/uusimaa

VARSINAIS-SUOMEN ELY-KESKUS

Itsenäisyydenaukio 2, 20800 Turku
puhelin 0295 022 500
ely-keskus.fi/varsinais-suomi

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
PL 32, 00023 Valtioneuvosto
Puh. 029 516 001
www.tem.fi

ELY-KESKUS
www.ely-keskus.fi

FINNVERA
PL 1127, 70111 Kuopio
Puh. 029 406 11
www.finnvera.fi